

Naturvårdsverkets författningssamling

ISSN 1403-8234

Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd om hantering av brännbart avfall och organiskt avfall;

NFS 2004:4

Utkom från trycket
den 14 maj 2004

beslutade den 14 april 2004.

Med stöd av 19 § avfallsförordningen (2001:1063) och 13 § förordningen (2001:512) om deponering av avfall föreskriver Naturvårdsverket följande och beslutar om följande allmänna råd.

Tillämpningsområde

1 § Dessa föreskrifter innehåller bestämmelser om

- sortering av brännbart avfall,
- undantag från kravet att brännbart avfall skall förvaras och transporteras bort skilt från annat avfall,
- undantag från förbuden mot deponering av utsorterat brännbart avfall och organiskt avfall, och
- dispens för deponering av utsorterat brännbart avfall och organiskt avfall.

2 § Enligt 14 § avfallsförordningen (2001:1063) får kommunfullmäktige meddela närmare föreskrifter om hanteringen av hushållsavfall.

Kommunala föreskrifter meddelade med stöd av 17 § avfallsförordningen gäller framför dessa föreskrifter i den utsträckning de ställer högre krav på sortering och åtskild förvaring och transport av avfall än dessa föreskrifter.

3 § I 8 § avfallsförordningen (2001:1063) och 4 § förordningen (2001:512) om deponering av avfall finns bestämmelser om undantag från respektive förordnings tillämpningsområde för visst radioaktivt avfall.

4 § Bestämmelserna om sortering enligt dessa föreskrifter gäller inte för avfall som kommer från fartyg och avfall som omfattas av föreskrifter om producentansvar.

Definitioner

5 § Termer och begrepp som används i dessa föreskrifter har samma betydelse som i 15 kap. miljöbalken, avfallsförordningen (2001:1063) och förordningen (2001:512) om deponering av avfall. I övrigt avses i dessa föreskrifter med

grovavfall: hushållsavfall som är så tungt eller skrymmande eller har andra egenskaper som gör att det inte är lämpligt att samla in i säck eller kärl,

TOC: total mängd organiskt kol.

Sortering av brännbart avfall

6 § Varje kommun skall ge den som ger upphov till hushållsavfall möjlighet att sortera ut brännbart hushållsavfall från

- avfall som inte är brännbart, och
- annat brännbart avfall som i utsorterade fraktioner utgör farligt avfall.

7 § Bestämmelserna i 6 § hindrar inte att kommunen föreskriver om särskild utsortering av avfall som är olämpligt att förbränna på grund av att det innehåller hälso- eller miljöfarliga ämnen.

8 § Kommunen är inte skyldig att ge möjlighet till sortering enligt 6 § av grovavfall, om

- det är fråga om små mängder avfall,
- tillgängligt utrymme är otillräckligt, eller
- förhållandena i övrigt är sådana att sortering på plats inte är möjlig.

Kommunen skall se till att det brännbara avfallet sorteras ut från avfall som inte är brännbart före behandling.

Första stycket gäller inte för avfall som i utsorterade fraktioner utgör farligt avfall.

9 § Den som ger upphov till annat avfall än hushållsavfall skall se till att brännbart avfall sorteras ut från

- avfall som inte är brännbart, och
- annat brännbart avfall som i utsorterade fraktioner utgör farligt avfall.

Sortering enligt första stycket skall ske vid källan.

10 § Brännbart bygg- och rivningsavfall behöver inte sorteras ut vid källan om

- tillgängligt utrymme är otillräckligt, eller
- förhållandena i övrigt är sådana att sortering på plats inte är möjlig.

Det brännbara avfallet skall sorteras enligt 9 § före behandling.

Första stycket gäller inte för avfall som i utsorterade fraktioner utgör farligt avfall.

Undantag från krav på åtskild förvaring och transport

11 § Kravet enligt 19 § avfallsförordningen (2001:1063) på åtskild förvaring och transport av brännbart avfall gäller inte för

1. hushållsavfall som, trots att möjlighet finns, inte har sorterats enligt 6 §,
2. hushållsavfall som sorterats enligt 7 §,
3. avfall som är undantaget enligt 8 eller 10 § till dess avfallet sorterats,
4. avfall som sorterats enligt 9 § och som innehåller mindre än 10 volymprocent brännbart avfall,
5. avfall som kommer från fartyg,
6. avfall som omfattas av föreskrifter om producentansvar.

Undantag från deponeringsförbud

12 § Förbuden enligt 9 och 10 §§ förordningen (2001:512) om deponering av avfall gäller inte

1. bottenaska och flygaska samt rökgasrenings slam som innehåller mindre än 18 viktprocent TOC räknat på torr vikt och bestämd enligt 14 §,
2. komposterat slam från rening av avloppsvatten,
3. grönlutslam från återvinning av kokvätska,
4. animaliskt avfall som enligt andra föreskrifter får grävas ned,
5. övrigt avfall med homogen sammansättning som innehåller mindre än 10 viktprocent TOC räknat på torr vikt och bestämd enligt 14 §,
6. avfall med heterogen sammansättning som innehåller mindre än 10 volympcent brännbart avfall.

13 § Förbuden enligt 9 och 10 §§ förordningen (2001:512) om deponering av avfall gäller inte avfall vars fysiska eller kemiska egenskaper efter behandling är sådana att avfallet inte bör återvinnas eller bortskaffas på annat sätt än genom deponering.

Den som avser att deponera avfall enligt första stycket skall samråda med tillsynsmyndigheten för deponin innan avfallet deponeras.

Bestämning av TOC

14 § Bestämning av TOC i avfallet skall ske genom provtagning och provning.

Provtagning av avfallet skall ske i enligt en provtagningsplan som skall utarbetas i enlighet med den preliminära standarden prEN 14899¹.

Provning av TOC skall utföras enligt svensk standard SS-EN 13137, utgåva 1², av ett ackrediterat laboratorium.

Vid bestämning av om TOC understiger 10 respektive 18 viktprocent skall medelvärden av provningsresultaten användas.

Dispens på grund av kapacitetsbrist för annan behandling än deponering

15 § För deponering av hushållsavfall görs ansökan om dispens enligt 13 § förordningen (2001:512) om deponering av avfall av kommunen. För deponering av annat avfall än hushållsavfall görs en sådan ansökan av den verksamhetsutövare som tar emot avfallet för deponering.

16 § För deponering av hushållsavfall på grund av kapacitetsbrist får dispens enligt 13 § förordningen (2001:512) om deponering av avfall medges endast om kommunen har

1. dels visat att det på grund av kapacitetsbrist inom regionen finns behov av deponering av sådant avfall,
2. dels länsvis redovisat de mängder avfall som omfattas av tidigare dispens och som har deponerats i andra län än det egna,

¹ SIS Förlag AB, S:t Paulsgatan 6, 118 80 Stockholm, webbadress: www.sis.se

² Se fotnot 1

3. dels länsvis redovisat en uppskattning av hur mycket av avfallet enligt dispensansökan som kommer att lämnas till deponering i andra län än det egna,
4. dels redovisat att ändamålsenliga åtgärder vidtagits eller kommer att vidtas för att deponering av sådant avfall som omfattas av ansökan skall upphöra, och
5. dels redovisat de åtgärder som vidtagits eller kommer att vidtas för att minska utsläppen av växthusgaser för det avfall som deponeras med dispens.

17 § Utsorterat brännbart avfall och organiskt avfall som omfattas av en kommuns dispens enligt 16 § får deponeras av annan än kommunen utan att den som skall deponera avfallet har medgett dispens.

18 § För deponering av annat avfall än hushållsavfall på grund av kapacitetsbrist får dispens enligt 13 § förordningen (2001:512) om deponering av avfall medges endast om den som skall deponera avfallet

1. dels visat att det på grund av kapacitetsbrist inom regionen finns behov av deponering av sådant avfall,
2. dels länsvis redovisat de mängder avfall som omfattas av tidigare dispens och som tagits emot från andra län än det egna,
3. dels länsvis redovisat en uppskattning av hur mycket av avfallet enligt dispensansökan som kommer att tas emot från andra län än det egna,
4. dels förbinder sig att informera den som lämnar brännbart avfall och organiskt avfall för deponering om att andra behandlingsmetoder skall väljas i första hand, och
5. dels redovisat de åtgärder som vidtagits eller kommer vidtas för att minska utsläppen av växthusgaser för det avfall som deponeras med dispens.

Dispens får inte medges för mer avfall än vad som omfattas av deponins tillstånd enligt miljöbalken.

19 § En dispens som medges på grund av kapacitetsbrist skall gälla i högst ett år.

Dispens i övriga fall

20 § I andra fall än som avses i 16 och 18 §§ får länsstyrelsen medge dispens från förbuden att deponera utsorterat brännbart avfall och organiskt avfall endast om det finns särskilda skäl.

Övergångsbestämmelser

1. Dessa föreskrifter träder i kraft, i fråga om 10, 12 och 13 §§ den 1 januari 2005, och i övrigt den 1 juni 2004. Genom föreskrifterna upphävs Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2001:17) om hantering av brännbart avfall.
2. I fråga om brännbart avfall som uppkommit före ikraftträdandet av 10 § gäller äldre bestämmelser om undantag från krav på sortering av annat avfall än hushållsavfall.

3. I fråga om utsorterat brännbart avfall som inkommit till deponeringsanläggning före ikraftträdandet av 12 och 13 §§ gäller äldre bestämmelser om undantag från deponeringsförbudet för utsorterat brännbart avfall.

4. Äldre bestämmelser tillämpas i mål om överklagande av beslut om dispens som meddelats före den 1 juni 2004.

5. Dispenser för deponering av utsorterat brännbart avfall meddelade enligt äldre bestämmelser gäller fortfarande.

Naturvårdsverket

LARS-ERIK LILJELUND

Catarina Östlund
(Enheten för produkter och avfall)

beslutade den 29 april 2004.

Dessa allmänna råd ersätter tidigare allmänna råd (NFS 2001:22) om hantering av brännbart avfall.

Allmänt om brännbart avfall

Till 4 § avfallsförordningen (2001:1063)

Avfall vars delar består av både brännbart och ej brännbart material bör, om det inte är möjligt att separera materialen, klassificeras som brännbart eller ej brännbart utifrån avfallets sammantagna egenskaper. Exempel på avfall vars olika material kan vara omöjliga att separera genom sortering är laminat och möbler.

Till 19 § avfallsförordningen (2001:1063)

Kravet på att brännbart avfall skall förvaras skilt från annat avfall bör inte anses hindra att brännbart och ej brännbart avfall tillfälligtvis samlas upp i en behållare under förutsättning att avfallet kan sorteras på ett fullgott sätt innan det lämnar platsen för verksamheten.

Kravet på att brännbart och ej brännbart avfall skall transporteras åtskilt bör inte anses hindra att båda avfallskategorierna transporteras i samma fordon om de förvaras i olika kärl eller på annat sätt är fysiskt åtskilda.

Till 9 § förordningen (2001:512) om deponering av avfall

Som utsorterat brännbart avfall bör anses bl.a. sådant brännbart avfall som huvudsakligen är sorterat enligt Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2004:4) om hantering av brännbart avfall och organiskt avfall och som innehåller så små mängder ej brännbart avfall att den vidare behandlingen inte påverkas.

Vissa slag av utsorterat brännbart avfall bör av miljöskäl i första hand återvinnas genom biologisk behandling eller materialåtervinning.

Till Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2004:4) om hantering av brännbart avfall och organiskt avfall

Sortering, förvaring och transport

Till 6 §

För att ”ge möjlighet” till sortering bör kommunen bl.a. se till att det finns praktiska förutsättningar för sortering av hushållsavfall genom att t.ex. säkerställa att det finns lämpliga insamlingskärl i anslutning till fastighet eller vid återvinningscentral. Kommunerna bör också ge råd och lämna den information som är nödvändig för att hushållen och andra som ger upphov till hushållsavfall skall kunna sortera rätt.

Som mått på om kraven i bestämmelsen är uppfyllda bör främst bedömas om de vidtagna åtgärderna gör det möjligt för hushållen att genom en rimlig

insats sortera avfallet. Slutresultatet bör bli en fraktion som är så väl sorterad att den i sin helhet är att anse som utsorterat brännbart avfall.

Till 8 §

Avfallsmängderna bör anses som små om det tar ett eller flera år innan insamlingsbehållaren för den brännbara fraktionen är fylld. Ett exempel på när tillgängligt utrymme bör anses otillräckligt är om avfallet uppstår i ett tätt bebyggt område, exempelvis vid vindsröjning, och det inte är möjligt att få plats med fler än en container eller att använda en container med flera sorteringsfack.

Till 9 §

För att uppfylla kraven enligt miljöbalkens allmänna hänsynsregler, kan det finnas behov av att inrätta system för sortering som möjliggör en miljöanpassad användning av olika behandlingsmetoder och som går utöver de i 9 § angivna kraven. Sådana system kan t.ex. innefatta utsortering av avfall som kan försämra kvaliteten vid återvinning.

Till 10 §

Beträffande när tillgängligt utrymme bör anses otillräckligt se allmänna råd till 8 §.

Till 11 § 1

Exempel på när paragrafen bör vara tillämplig är vid nedskräpning eller när avfall dumpats.

Undantag från deponeringsförbud

Till 12 § 2

För att slammet skall anses vara komposterat bör den aktiva komposteringsfasen uppgå till minst tre månader för rötat slam och minst sex månader för icke rötat slam. Det komposterade slammet bör i båda fallen efterlagras i minst sex månader.

Till 12 § 5

Exempel på avfall som bör anses ha en homogen sammansättning är t.ex. jord, sand, gjuterisand, tjärasfalt och sorteringsrest från central sortering med efterföljande krossning och siktning.

Till 12 § 6

Exempel på avfall som bör anses ha en heterogen sammansättning är bygg- och rivningsavfall.

Det bör i de flesta fall vara tillräckligt att volymen brännbart avfall bestäms genom okulär besiktning. I de fall det finns anledning till en noggrannare kontroll, exempelvis om det råder oenighet i bedömningen av volymen brännbart avfall, bör en mer exakt bestämning göras. Exempelvis kan voly

men bestämmas genom att det brännbara avfallet sorteras ut och läggs i ett tråg med en viss volym, t.ex. 1 m³ vid bestämningen av den brännbara volymen för avfallet i en container som rymmer 10 m³.

Till 13 §

Exempel på avfall som kan komma i fråga för undantag är

- avfall som på grund av sitt innehåll av hälso- eller miljöfarliga ämnen är olämpligt att förbränna eller på annat sätt återvinna, vilket kan vara t.ex. avfall med höga halter av klor- eller kväveföreningar,
- avfall som på grund av sin storlek inte är möjligt att förbränna eller på annat sätt återvinna,
- avfall som är svårhanterligt vid förbränning eller annan återvinning, vilket t.ex. kan vara ovulkaniserat gummiavfall,
- avfall som ger gnistbildning vid förbränning.

Undantaget bör inte anses tillämpligt om avfallet går att behandla så att det, i stället för att deponeras, kan förbrännas med energiutvinning eller återvinnas på annat sätt, och det kan anses rimligt att ställa krav på sådan behandling. Exempel på avfall som normalt inte bör komma i fråga för undantag är

- avfall som efter mekanisk behandling kan återvinnas, t.ex. stubbar, mattorullar och resårmatrasser,
- latrin i kärl.

Omfattning av mätningen

Till 14 §

För avfall som inte regelbundet genereras bör TOC provtas och provas i varje producerad omgång av avfallet. För avfall som regelbundet genereras bör TOC mätas tillräckligt ofta för att tillse att TOC inte överskrider de angivna gränserna, dock minst en gång per år.

För att avfall skall anses utgöra avfall som genereras regelbundet bör krävas att

1. avfallet består av enskilda och oföränderliga avfall som regelbundet genereras i samma process,
2. anläggningar och processer är välkända, och
3. det material som använts i processen och själva processen är väl definierade.

Dispens på grund av kapacitetsbrist för annan behandling än deponering

Till 15 §

En ansökan om dispens för att deponera utsorterat brännbart avfall eller organiskt avfall bör normalt föregås av samråd med länsstyrelsen.

Till 16 §

En ansökan om dispens för deponering av *hushållsavfall* bör, utöver vad som framgår av paragrafen, innehålla

1. uppgift om kommunens namn, organisationsnummer, adress, telefonnummer och kontaktperson,
2. en redogörelse för hur hushållsavfallet i kommunen behandlas genom materialåtervinning, biologisk behandling, förbränning och deponering,
3. en redogörelse för kapacitet för återvinning i regionen samt möjligheter att lagra avfallet i väntan på återvinning och,
4. en redogörelse för hur ansökan uppfyller de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap. miljöbalken, i synnerhet bestämmelserna i 5 §.

Redogörelsen enligt 4 bör innehålla en bedömning av möjligheterna att bygga ut såväl materialåtervinning som biologisk behandling och förbränning med energiutvinning.

Kapacitetsbrist bör anses vara visad om det av ansökan framgår att det inte är möjligt att behandla avfallet genom förbränning med energiutvinning, materialåtervinning eller biologisk behandling och att det inte heller finns möjlighet till lagring i avvaktan på sådan behandling. Ansökan bör innehålla en redovisning av resultatet av förfrågningar hos anläggningar i regionen.

Åtgärder som kan vidtas för att minska utsläppen av växthusgaserna kan vara insamling av deponigas eller täckning med ett metanoxiderande skikt. Vid insamling av gas bör den i första hand nyttiggöras eller, om detta inte är rimligt, facklas av eller behandlas på annat miljömässigt likvärdigt sätt.

Vid lagring bör olägenheter eller brand förebyggas på tillförlitligt sätt.

Som en region bör anses ett område motsvarande minst ett län. En region bör normalt också anses omfatta angränsande län, om det inte finns skäl till en annan bedömning med hänsyn till länens storlek och transportmöjligheter mellan länen.

Exempel på ändamålsenliga åtgärder kan vara planer eller beslut om att bygga ut behandlingskapacitet, alternativt åtgärder för att genom samarbete eller upphandling få tillgång till behandlingskapacitet.

Till 18 §

En ansökan om dispens för deponering av *annat avfall än hushållsavfall* bör, utöver vad som framgår av paragrafen, innehålla

1. uppgift om sökandens namn eller firma, organisationsnummer, adress, telefonnummer, kontaktperson, deponins namn, fastighetsbeteckning och tillsynsmyndighet,
2. uppgifter om beslut om gällande tillstånd enligt miljöskyddslagen eller miljöbalken,
3. uppgifter om den årliga mängd brännbart avfall som deponeras,
4. ett underlag för sökandens bedömning av att det finns behov av deponering enligt ansökan och
5. en redovisning av hur avfallslämnarna skall informeras enligt 18 § 4.

Beträffande en regions storlek och åtgärder för att minska utsläppen av växthusgaser, se allmänna råd till 16 §.

Till 19 §

Efter revidering bör den tidigare ansökan kunna ligga till grund för beslut om eventuellt förnyad dispens. En ny ansökan bör normalt lämnas in minst tre månader innan det finns behov av ett förnyat beslut om dispens.

Beslut om dispens bör förenas med villkor om mängd och slag av brännbart respektive organiskt avfall som får deponeras. I villkoren för dispens att deponera hushållsavfall bör krävas att de åtgärder som redovisats enligt föreskrifternas 16 § 4 skall vidtas enligt ansökan. I fråga om annat avfall än hushållsavfall bör ställas villkor om hur information enligt föreskrifternas 18 § 4 skall lämnas.

Dispens i övriga fall

Till 20 §

Haverier eller planerade driftstopp vid förbränningsanläggningar bör normalt inte anses utgöra särskilda skäl för dispens. Avfall som av sådana orsaker inte kan behandlas vid anläggningen bör i första hand återvinnas eller bortskaffas vid annan anläggning eller lagras i avvaktan på återvinning eller bortskaffande.

Naturvårdsverket

LARS-ERIK LILJELUND

Catarina Östlund
(Enheten för produkter och avfall)